

Att som barn ha utsatts för
psykisk misshandel och försummelse

Jasmine Langels, 42426
Magisteravhandling i utvecklingspsykologi
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier
Handledare: Kaj Björkqvist
Åbo Akademi, Vasa
Våren 2019

Abstrakt

Syfte: Undersökningens syfte är att ta reda på hur vuxna, utsatta för psykisk misshandel eller försummelse i barndomen, upplevde detta i stunden och vilken inverkan de upplever att det har haft på deras framtida liv.

Metod: För att få svar på frågeställningarna har ett antal inlägg i svenska nätforum analyserats. Inläggen som har valts är frivilligt publicerade av vuxna som uppger att de under barndomen har varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse. Undersökningen har använt ett bekvämlighetsurval.

Resultat: Undersökningen noterar att förövare oftast var barnets förälder, och att denne i många fall led av psykisk ohälsa. Konsekvenser av barnmisshandeln var bland annat psykiska problem hos barnet som i många fall fortgår in i vuxen ålder, problematiska relationer både med förövare och andra vuxna som upplevs ha svikit barnet under uppväxten. Utöver detta upplevde många utsatta problem med andra relationer i vuxen ålder, och att barndomen hade haft stor inverkan på deras tankar kring egen familj. De som har konfronterat sin förövare hade inte fått önskvärd respons, utan förövaren hade förnekat det inträffade.

Diskussion: Psykisk misshandel och försummelse av barn har negativa konsekvenser både direkt och in i vuxen ålder. De som varit utsatta uppger att stödet från omgivningen har varit så gott som obefintligt. Genom att ge stöd åt riskgrupper, familjer där många riskfaktorer för barnmisshandel förekommer, kan misshandeln i viss mån undvikas och därmed även de framtida konsekvenserna. En riskfaktor innebär dock inte att barnmisshandel kommer att förekomma, precis som misshandeln kan förekomma utan riskfaktorer.

Sökord: psykisk misshandel, försummelse, barn, barnmisshandel

Key words: mental abuse, neglect, child, child abuse

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Introduktion.....	1
1.1 Förekomst.....	1
1.2 Varningstecken.....	2
1.2.1 Symptom.....	2
1.2.2 Riskfaktorer.....	3
1.2.3 Föräldrastil.....	4
1.3 Åtgärder.....	4
1.3.1 Förebyggande.....	4
1.3.2 Behandling.....	5
1.4 Konsekvenser.....	5
1.4.1 Direkta.....	5
1.4.2 Framtida.....	6
1.4.3 Anknytning.....	7
1.5 Syfte och frågeställningar.....	7
2. Metod.....	9
2.1 Nätforum.....	9
2.2 Urval.....	9
2.3 Analys.....	10
2.4 Etik.....	10
3. Resultat.....	11
3.1 Förövare.....	11
3.2 Reaktionen i omgivningen.....	13
3.3 Direkta konsekvenser.....	14
3.3.1 Psykiska problem.....	14
3.3.2 Vuxenroll som barn.....	16
3.3.3 Familjemobbning.....	16
3.4 Framtida konsekvenser.....	17
3.4.1 Relation med föräldern.....	17
3.4.2 Bilda egen familj.....	18
3.4.3 Psykiska problem.....	19
3.5 Utsatta för flera typer av barnmisshandel.....	20
3.6 Svåra minnen.....	22
4. Diskussion.....	23

4.1	<i>Sammanfattning av resultaten</i>	23
4.2	<i>Undersökningens implikationer</i>	24
4.3	<i>Undersökningens begränsningar</i>	25
4.4	<i>Förslag till fortsatt forskning</i>	26
	Referenser	28

1. Introduktion

Med barnmisshandel avses agerande som skadar barn fysiskt, psykiskt eller sexuellt, medan med försummelse avses när barns fysiska och emotionella grundbehov inte tillgodoses. Dessa kan båda ha förödande inverkan på barnets mentala och fysiska hälsa – både direkt och i framtiden. (Berger 2017, p. 225)

Barn som är utsatta för någon typ av barnmisshandel är inte sällan utsatta för flera typer av misshandel på samma gång, där speciellt psykisk misshandel påverkar barnet långt in i framtiden. Psykisk misshandel kan också vara svårare i och med att den inte syns utåt, och därmed är dess förekomst svårare att bevisa. Ofta innebär psykisk misshandel att barnets emotionella utveckling hämmas: Den vuxna ger barnet känslor av att vara oälskad och värdelös och barnet tillåts inte blomma ut. Psykisk misshandel sker ofta tillsammans med försummelse, som i sin tur innebär att barnets behov av mat, trygghet, undervisning och emotionellt stöd inte tillgodoses. Försummelse kan ta sin början redan under graviditeten. (Harris & White, 2013)

1.1 Förekomst

Trots att de flesta länder har lagstiftning som förbjuder barnmisshandel förekommer sådan över hela världen. Psykisk misshandel och försummelse är i många fall svåra att bevisa än andra typer av barnmisshandel, och de är också svåra att definiera, vilket kan göra lagstiftningen svårare att applicera.

I USA är det ett barn av 100 som utsätts för barnmisshandel i någon form (Berger 2017, p. 227). I Storbritannien har 8,9 % av barn under 11 år, 21,9 % av barn i åldern 11–17 och 24,5 % av unga vuxna utsatts för psykisk, sexuellt eller emotionellt misshandel eller försummelse (Radford, Corral, Bradley & Fisher, 2013), medan andra undersökningar visar på en prevalens för barnmisshandel på 16 % (May-Chahal & Cawson, 2005). Prevalensen har estimerats vara högre i fattiga länder, och i Surinam är livstidsprevalensen 86,8 % bland tonåringar och 95,8 % bland unga vuxna – något lägre enligt landets officiella definition men likväl 58,2 % respektive 68,8 % (van der Kooij, Nieuwendam, Bipat, Boer, Lindauer & Graafsma, 2015).

Försummelse av barn uppges vara betydligt vanligare än barnmisshandel, men statistiken kan vara missvisande till följd av varierande tolkningar gällande vilka situationer som ska anmälas (Berger 2017, pp. 226–227). Globala prevalensen för fysisk försummelse estimeras till 16,3 % och för emotionell försummelse till 18,4 %, men dessa estimat är gjorda på undersökningar där få fattigare länder ingår (Stoltenborgh, Bakermans-Kranenburg &

IJzendoorn, 2012). Prevalensen för försummelse är i Nederländerna 30 per 1000 barn (Euser, van IJzendoorn, Prinzie, & Bakermans-Kranenburg, 2010).

Förekomsten av barnmisshandel har trots allt minskat de senaste tio åren, och minskningen är större bland pojkar än flickor (Tran, van Berkel, Nguyen, IJzendoorn & Alink, 2018).

1.2 Varningstecken

När personal som arbetar med barn misstänker att barnet är utsatt för barnmisshandel ska de enligt lag göra en barnskyddsanmälan (Barnskyddslag 2007, 5 kap, 25 §). Dessa misstankar kan uppstå i samband med en rad olika varningstecken, beroende på typ av misshandel. Det finns också en del varningstecken som är likadana för olika typer av misshandel: bland annat hur barnet beter sig i närheten av andra.

För att säkerställa att utsatta barn noteras och att anmälan görs, måste personal som arbetar med barn utbildas för att veta vilka varningstecken de ska vara uppmärksamma på – men det finns också behov av att utveckla ett system för hur barn undersöks för att säkerställa att alla varningstecken upptäcks (Louwers, Korfage, Affourtit, Scheewe, van de Merwe, Vooijs-Moulaert, van den Elzen, Jongejan, Ruige, Manaï, Looman, Bosschaart, Teeuw, Moll, & de Koning, 2012).

Det finns vissa indikationer på att personal som i efterhand fått information om att misshandel har skett, tenderar att skapa falska minnen och senare meddela att de tidigare noterat vissa tecken utan att rapportera dessa (Lindberg, Sjöberg & Memon, 2013). Information om att misshandel har skett kan alltså leda till att mera anmälningar om samma misshandel görs.

Att varningstecken inte anmäls kan i viss mån bero på osäkerhet beträffande gränsen mellan barnmisshandel och dåligt föräldraskap, något som kan hanteras genom bland annat forskning och skolning inom ämnet som riktar sig både till föräldrar och till de som arbetar med barn (Wolfe & McIsaac, 2011). Denna osäkerhet innebär att de som arbetar med barn kan låta bli att göra en anmälan när en sådan borde göras.

1.2.1 Symptom

Vanliga psykiska varningstecken för att barn är utsatta för barnmisshandel eller försummelse är bland annat försenad utveckling, överdriven känslighet för ljud, och andra symptom för posttraumatiskt stressyndrom; sociala varningstecken är istället bland annat problem vid sociala interaktioner och våldsamt beteende mot andra (Berger 2017, pp. 227–228). Dessa varningstecken kan noteras oavsett vilken typ av barnmisshandel barn är utsatta för.

Psyisk misshandel kan även noteras genom att barnet nedvärderas i förhållande till föräldrarna eller andra syskon, bland annat genom att det kläs i sämre och mera slitna kläder (Selby, 2008).

Försummelse kan ge upphov till andra varningstecken än psykisk misshandel: bland annat problem med tänderna till följd av näringsbrist och försummad tandhygien (Costacurta, Benavoli, Arcudi & Docimo, 2015). Försummande barn tenderar även ha låg vikt till följd av näringsbrist (Selby, 2008).

1.2.2 Riskfaktorer

Det är möjligt att ta fasta på riskfaktorer för att en förälder kan tänkas psykiskt misshandla eller försumma sitt barn. Beteendet är vanligare bland föräldrar som själva har varit utsatta, som missbrukar, som är arbetslösa eller har ekonomiska problem, som är socialt isolerade, som inte velat ha barnet i fråga eller planerat detta samt bland ensamstående mammor (Maguire-Jack, Negash & Steinman, 2018; van Miert, 2015). Bland fäder spelar också depression in: Det har konstaterats finnas ett samband mellan att en far har en pågående depression och förekomst av barnmisshandel, dock inte mellan eventuell depression innan barnets födsel och senare barnmisshandel (Takehara, Sutoa, Kakee, Tachibana & Moria, 2017).

Även om egen utsatthet för barnmisshandel har ett visst samband med att senare utsätta ens egna barn för detsamma, finns det andra faktorer i detta som har upptäckts ha större inverkan. Det avgörande är inte om föräldern har varit utsatt, utan snarare om föräldern har utvecklat symptom för posttraumatiskt stressyndrom i samband med egen utsatthet för barnmisshandel eller intimt partnervåld (Anderson, Edwards, Silver, & Johnson, 2018).

Eventuella samband mellan politiska och religiösa åsikter samt barnmisshandel har ännu inte hittats, utan sambandet verkar vara starkare mellan barnmisshandel och social desorganisation, vilket innebär att den övergripande strukturen i samhället påverkar mera än detaljerna (Breyer & MacPhee, 2015). Att acceptera aggressivitet mellan föräldrar och barn har även vissa samband med ökad risk för barnmisshandel (Boppana & Rodriguez, 2017).

De kognitiva processer som har samband med ökad risk att utsätta sitt barn för misshandel och försummelse är när stressade föräldrar använder sig av en undvikande copingstrategi (Rodriguez, 2009). Det finns även vissa samband mellan en förälders narcissism eller brist på empati, och att utövandet av barnmisshandel (Wiehe, 2003).

I samband med riskfaktorer är det viktigt att komma ihåg att en riskfaktor inte innebär att barnmisshandeln kommer att ske. Även om det finns vissa samband hos föräldrar som utsätter

sina barn för psykisk misshandel eller försummelse, finns det andra föräldrar som trots motsvarande riskfaktorer inte utför barnmisshandel.

1.2.3 Föräldrastil

Den föräldrastil som har varit i fokus vid undersökningar kring barnmisshandel är oengagerat föräldraskap, och det finns tydliga samband både mellan denna stil och barnmisshandel, och mellan dessa i kombination med en osäker anknytning och psykiska problem hos barnet (Briere, Runtz, Eadie, Bigras & Godbout, 2017).

Föräldrastilen påverkar även vad som uppfattas som barnmisshandel: En aggressivare föräldrastil har samband med en mer accepterande hållning gentemot barnmisshandel, situationer tolkas mera sällan vara barnmisshandel av dessa föräldrar (Futterman, Collier, McClure, Collier, Otto & Polloi, 1999).

Överlag har en avvisande föräldrastil samband med barnmisshandel, men att ha en avvisande far har oftare ett samband med somatisering än med barnmisshandel (Lackner, Gudleski, & Blanchard, 2004).

Barnmisshandel påverkar även föräldrastilen: de som arbetar med utsatta barn tenderar ha mera demokratiska föräldrastilar, vilket kan fungera som en skyddande faktor för deras barn (Dursun, Sener, Esin, Ançi & Sapmaz, 2014).

1.3 Åtgärder

1.3.1 Förebyggande

För att minska förekomsten av barnmisshandel tillämpas flera metoder kontinuerligt i samhället. Dessa metoder kan delas in i primär, sekundär och tertiär prevention beroende på i vilket stadiet i barnmisshandel de används. Primär prevention kan ske i form av att säkra föräldrars sociala nätverk, utbilda de individer som professionellt arbetar med barn, stabilisera barnfamiljers ekonomi och minska andelen oönskade barn. Sekundär prevention kan ske i form av att osäkra anknytningar till föräldrar noteras och följs upp för att säkra att situationen inte blir värre. Slutligen kan tertiär prevention ske i form av att underlätta levnadssituationen för vuxna i form av hjälp i hemmet, men i en del fall kan det innebära att barnet flyttas till en fosterfamilj (Berger 2017, pp. 629–630). Primär prevention innebär alltså att minska riskfaktorer för barnmisshandel, sekundär prevention innebär att misstankar ger handling och tertiär prevention att barnmisshandel som skett minskas. (Berger 2017, p. 229)

Försummelse kan i vissa fall undvikas genom att säkerställa att föräldrarna, speciellt modern, har stöd av en familjerådgivare en tid efter födseln – detta speciellt om föräldern befinner sig i en riskgrupp till följd av missbruk, egna erfarenheter av misshandel eller liknande (Ayerle, Makowsky, & Schücking, 2012).

I många fall kan barnmisshandel minskas eller undvikas genom att engagera fadern, eftersom även denne har en avgörande roll i barnets liv och påverkar dess framtid (Scourfield, 2014).

1.3.2 Behandling

När barn utsätts för misshandel finns olika sätt att inleda behandling. Behandlingen bör inkludera allt från att misshandeln noteras och anmäls, eventuell sjukvård och terapi till att i en del fall utreda eventuell omplacering (Keenan & Campbell, 2015). När behandlingen inleds används vanligen en av tre modeller: basmodellen, som påminner om traditionell sjukvård; den undersökande modellen, som istället fokuserar på samverkan mellan information från de olika källorna; eller den familjedynamiska modellen, som fokuserar på relationerna inom familjen och ofta hur dessa uppfattas av en läkare (Keenan & Campbell, 2015). Beroende på vilken modell som används kan den framtida vården påverkas, eftersom modellen styr vad som får fokus i inskrivningsskedet och därmed vilken information som är tillgänglig för de personer som i framtiden ska vårda barnet.

En nyckelfaktor i behandlingen är att barnmisshandeln noteras och att något görs – det är mindre viktigt vad som egentligen görs. Fokus är snarare på målet, att barnmisshandeln ska upphöra oavsett om det är psykisk misshandel eller försummelse, än vilken metod som verkligen används (Chaffin & Friedrich, 2004).

1.4 Konsekvenser

1.4.1 Direkta

Konsekvenser av barnmisshandel kan dels vara direkta och dels uppstå senare i framtiden. Direkta effekter kan vara osäkerhet, försenad utveckling och problem i umgänget med jämnåriga och i skolan (Frederick & Goddard 2010), medan framtida effekter oftare innebär sämre självkänsla och nedsatta sociala förmågor. Sämre självkänsla i framtiden har noterats speciellt hos individer som blivit psykiskt misshandlade av modern (Coates, Dinger, Donovan & Phares, 2013). Psykisk misshandel har mer negativ inverkan på barns kognitiva och akademiska framgångar än fysisk misshandel (Hildyard & Wolfe, 2002).

Barn påverkas även neurologiskt av misshandel och försummelse. Detta sker i huvudsak som ett resultat av förhöjda nivåer av stresshormoner, vilket kan skada hjärnans utveckling och speciellt den emotionella utvecklingen. Det finns vissa samband mellan för höga kortisolnivåer som barn och att som vuxen antingen vara konstant alert eller ha minskade positiva och negativa känslor (Berger, 2017, p. 134). I en del fall är dessa barns hjärnor också "mindre lateraliserade, vilket antyder mindre effektivt tänkande" (Berger, 2017, p. 214) [egen översättning]. (Berger, 2017, pp. 213–214)

1.4.2 *Framtida*

Att som barn ha varit utsatt för psykisk misshandel har även vissa samband med senare psykiska problem och sämre mental hälsa, jämfört med individer som inte varit utsatta (Afifi, MacMillan, Taillieu, Turner, Cheung, Sareen & Boyle, 2016). Psykiska problem kan vara i form av självskadebeteende och självmordsförsök (Afifi, MacMillan, Boyle, Taillieu, Cheung, & Sareen, 2014; Brodsky, & Stanley, 2008), och i form av symptom på PTSD (Wilson & Newins, 2018). Självskadebeteendet kan även ta sig uttryck i sexuellt beteende: Av unga som använder sex som självskadebeteende uppger 87 % sig ha varit utsatta för psykisk misshandel som barn (Fredlund, Svedin, Priebe, Jonsson & Wadsby, 2017). Det finns även samband mellan att ha varit utsatt för barnmisshandel och att som vuxen röka cigaretter (Spratt, Back, Yeatts, Simpson, McRae-Clark, Moran-Santa Maria, Price, Hartwell, & Brady, 2009).

Psykisk misshandel har även visats ha vissa samband med senare viktproblem: Bland unga vuxna med viktproblem uppger 18 % sig ha varit utsatta för psykisk misshandel, och genom att tidigt notera psykisk misshandel av barn kan man sannolikt förhindra att dessa senare utvecklar viktproblem (Veldwijk, Proper, Hoeven-Mulder & Bemelmans, 2012). Eftersom undersökningen enbart noterade samband finns det dock inga bevis på faktisk kausalitet, och undersökningen vågar inte heller spekulera i eventuella orsaker bakom sambandet. Det finns även indikationer på att sambandet mellan att ha varit utsatt för barnmisshandel och fysiska eller psykiska hälsoproblem som vuxen i själva verket beror på det sociala stödet i omgivningen (Herrenkohl, Jung, Klika, Mason, Brown, Leeb, & Herrenkohl, 2016).

Det är mer sannolikt att vuxna som under barndomen har utsatts för psykisk misshandel misshandlar till exempel sin partner eller sitt barn (Berger 2017, p. 402, pp. 547–548). Barn vars föräldrar har varit utsatta för psykisk misshandel har också i sin tur högre risk för psykiska sjukdomar (Plant, Pawlby, Pariante, & Jones, 2017).

Det finns även samband mellan utsatthet i barndomen och lägre nivå av utbildning, svårigheter att få och behålla jobb, samt sämre inkomst som vuxen – där tendenserna är starkare hos kvinnor än män (Currie & Spatz Widom, 2010).

Att som barn ha varit utsatt för psykisk misshandel har även vissa samband mellan att som vuxen ha problem med relationer, och att känna mindre tillfredsställelse över vänskapsrelationer (Sheikh, 2018).

1.4.3 Anknytning

Barnmisshandel och försummelse har en negativ inverkan på barns anknytning till sina föräldrar. Genom det så kallade still-face-experimentet kan barn noteras vara oengagerade eller negativt engagerade – vilket är ett varningstecken, speciellt om modern inte speglar barnets känslor utanför experimentet eller blir arg när barnet gråter (Berger 2017, pp. 183–184).

Barnets nivå av engagemang har i sin tur starka samband med barnets anknytningsmönster: vilka kan vara säkra, undvikande, ambivalenta eller desorganiserade. Undvikande anknytning har vissa samband med försummelse, medan ambivalenta och disorganiserade anknytningsmönster har starkare samband med barnmisshandel. Att barn utvecklar undvikande eller desorganiserad anknytning kan även förklaras med att föräldrarna av diverse orsaker tolkar eller svarar fel på barnets signaler (Hwang, Lundberg, & Smedler 2012, p. 184). Barnets anknytningsmönster påverkar också dess framtida liv: Barn med undvikande anknytning tenderar att i framtiden vara ensamma, och barn med ambivalent anknytning har ofta dramatiska förhållanden och få vänner, medan barn med desorganiserad anknytning har större risk att drabbas av psykiska sjukdomar. (Berger, 2017, pp. 186–188)

Utöver dessa anknytningsmönster kan individer som utsatts för barnmisshandel även senare i livet ha problem med att upprätthålla relationer. Effekterna beror i viss mån också på relationen mellan barnet som misshandlats och föräldern som misshandlat, där en sämre relation har samband med mera negativa konsekvenser. (Berger, 2017, pp. 228–229)

1.5 Syfte och frågeställningar

Syftet med avhandlingen är att undersöka hur individer som utsatts för psykisk misshandel eller försummelse som barn upplevde detta i stunden, och vilken inverkan de upplever att det har haft på deras framtid.

Avhandlingens frågeställningar är:

- 1) Hur upplever vuxna att ha blivit psykiskt misshandlade eller försummade som barn?

- 2) Finns det ökad förekomst av psykiska problem bland individer som varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn?
- 3) Hur ser kontakten ut mellan vuxna och deras föräldrar som psykiskt misshandlat eller försummat dem under barndomen?

2. Metod

Frågeställningarna besvaras genom analys av inlägg på nätforum. Inläggen är skrivna av vuxna som under barndomen har utsatts för psykisk misshandel eller försummelse. Inläggen varierar i längd, form och innehåll, vilket också speglar hur upplevelserna av att ha varit utsatt i barndomen varierar. Inläggen är frivilligt publicerade på öppna nätforum som fria berättelser, tråden inleds med att någon berättar om sina upplevelser och frågar om andra har varit med om något liknande, varefter övriga berättar sina upplevelser. Det innebär också att alla själva har valt att berätta om sina upplevelser, och vad de vill berätta.

2.1 Nätforum

Forumerna som har använts är svenskspråkiga diskussionsforum som inte är begränsade till något visst ämne. De relevanta trådarna i forumerna har hittats genom sökningar på fraserna “psykisk misshandel” och “försummelse”. Genom att använda svenskspråkiga forum och inlägg säkerställs en viss likhet mellan upplevelserna: uppväxten har skett i relativt liknande miljöer och inom samma samhälle.

Det är oklart varför författarna har valt att publicera inläggen i nätforumerna. Ofta inleds tråden med att någon berättar om sin upplevelse och frågar om andra som har gått genom något liknande – vilket antyder att det första inlägget publicerats för att få stöd. De senare inläggen i tråden kan därefter fungera både som stöd åt “trådstartaren”, och som inlägg där även svararen söker stöd. I nätforum finns det vissa tendenser för att mera självutlämnande inlägg får mera stödjande svar, än inlägg som är mindre personliga (Pan, Feng, & Wingate, 2017).

2.2 Urval

De kriterier som ställts på inläggen är att de ska vara publicerade i ett öppet, svenskt diskussionsforum. Vidare ska författaren bakom inlägget ha varit utsatta för psykisk misshandel och/eller försummelse som barn, och nu vara vuxen. Författarna ska själva ha valt att berätta om sina upplevelser men också vad de vill berätta. Det innebär att fokus sällan ligger på enskilda händelser utan snarare på helhetsupplevelsen, förutom i de fall där en enskild händelse har haft avgörande betydelse för inläggets författare.

Genom detta urval har författare själva och frivilligt valt att dela sina upplevelser och vad de vill dela med sig av. Eftersom inläggen har publicerats online i ett öppet forum har författarna

även gett tillåtelse för andra att använda texterna, och på så sätt godkännande för att texterna kan användas i undersökningen.

Urvalet är ett så kallat bekvämlighetsurval – det är inte representativt för hela befolkningen, men inte heller för de vuxna som har varit utsatta för barnmisshandel. Urvalet har begränsats genom språket och kontexten: Alla är svenskspråkiga, med stor sannolikhet bosatta i Sverige, nu vuxna och har därför varit barn under 1950–2000.

2.3 Analys

För analysen har informationen i de olika inläggen grupperats. De kategorier som analysen fokuserar på är Förövare, Reaktionen i omgivningen, Direkta konsekvenser, Framtida konsekvenser, och Utsatta för flera typer av barnmisshandel. Dessa kategorier har valts del eftersom informationen framkom i de flesta inlägg, och kategorierna är ofta förekommande i litteraturen inom ämnet.

Genom att analysera inläggen med liknande utgångspunkter som den existerande litteraturen är det även lättare att notera de fall där verkligheten som presenteras i inläggen stämmer överens med vad som förväntas baserat på litteraturen. Genom att analysen fokuserar på större ämnen är informationen också lättare att använda än om analysen skulle fokusera på de enskilda fallen.

Undersökningen är av kvalitativ natur och det är innehållet i de olika inläggen som har analyserats. Eventuella slutsatser är baserade på enskilda upplevelser hos enskilda människor och kan inte generaliseras.

2.4 Etik

Etiska aspekter har beaktats genom att upplevelserna som har analyserats är frivilligt delade i ett öppet forum. Texterna är publicerade under signaturer och samma signaturer har använts i analysen för att särskilja de olika författarna, men ändå säkerställa anonymiteten. Alltså har deltagandet i analysen varit frivilligt, författarna har kunnat avbryta sitt deltagande när som helst utan att uppge orsak och informationen om dem har behandlats konfidentiellt, vilket generellt är de etiska kraven som ställs (Kjellberg & Sörqvist, 2011, p. 281).

Den eventuella begränsning som finns är att deltagarna inte visste när de publicerade sina inlägg att inläggen skulle komma att användas i analysen, informationen har därmed varit begränsad. Eftersom undersökningen har använt samma signaturer som de själva har valt finns det även eventuellt begränsningar i anonymiteten.

3. Resultat

3.1 Förövare

Bland de inlägg som analyseras är förövaren av barnmisshandel lika ofta modern som fadern, i en del fall är det båda föräldrarna och i två fall är det en styvförälder. En sammanfattning av förövarna i undersökningen finns i Tabell 1.

Tabell 1.

Sammanställning av förövare i undersökningen

Mm	<i>Jag blev det [psykiskt misshandlad] av min pappa, idag har vi ingen kontakt</i>
aldrig	<i>Jag blev svårt misshandlad som barn av min mamma</i>
123	<i>Utsattes av min alkoholiserade far för psykisk och fysisk misshandel samt sexuella övergrepp</i>
Mitten av fem	<i>Blev både fysiskt och psykiskt misshandlad av båda mina föräldrar från det att jag var ett litet barn</i>
vidsint	<i>Min mamma misshandlade mig svårt både psykiskt och fysiskt, min pappa misshandlade mig emotionellt och förnekade mig honom</i>
barndom	<i>Hos pappa var man en liten vuxen på grund av sin rädsla för att uppröra. [...] Hela barndomen berättade hon [modern] hur jobbiga vi var i jämförelse med andras barn, att vi var speciellt påfrestande. När hon slog oss fick vi trösta henne efteråt.</i>
Axelia	<i>Min styvpappa blev helt förändrad efter missfallen, han blev aggressiv och började misshandla mig och min syster psykiskt. [...] Mamma ingrep ibland men inte alltid, många gånger försvarade hon istället hans beteende.</i>
lithionit	<i>Har ptsd från barndomen dels beroende på henne [modern] men även min sociopatiska styvmor som också utsatte mig för psykisk misshandel.</i>
Offtheroad	<i>Under hela min uppväxt utsatte hon [modern] mig för känslomässig misshandel</i>
Tess	<i>Min pappa är manipulativ och känslökall, han misshandlar mig psykiskt, kallar mig saker, ger mig blickar och hans attityd mot mig får mig att känna mig oälskad...</i>

Det fanns inget tydligt mönster bland inläggen beträffande vem som var förövare – utöver att det var någon nära barnet. En del barn, exempelvis Axelia hade bott med båda föräldrarna och endast den ena hade misshandlat henne, men ändå hade den andra föräldern sällan gjort något åt misshandeln även om det var klart vad som hände. Det finns även fall där barnet varit utsatta av båda föräldrarna, exempelvis mitten-av-fem.

Bland föräldrar som psykiskt misshandlar eller försummar sina barn är psykiska problem ofta förekommande, och fungerar som en riskfaktor (VanDeMark, Russell, O'Keefe, Finkelstein, Noether, & Gampel, 2005). Vanliga psykiska problem hos föräldrarna är bland annat missbruk, depressioner, och psykiska störningar (Takehara, et al., 2017). En

sammanställning av de utsatta barnens uppfattningar om föräldrarnas psykiska ohälsa presenteras i Tabell 2.

Tabell 2.

Sammanställning av uttryck för förekomsten av psykisk ohälsa hos förövaren

Mickan	<i>uppväxt utan pappa och med en alkoholiserad mamma</i>
123	<i>Utsattes av min alkoholiserade far för psykisk och fysisk misshandel samt sexuella övergrepp</i>
Barndom	<i>[Min pappa] missbrukade även alkohol i perioder. Min pappa var psykiskt instabil och försökte ta självmord några gånger under min och min systers uppväxt och på grund av sin psykiska ohälsa fanns han bara i vårt liv i perioder.</i>
Axelia	<i>[Min mammas nya man] har något av en social fobi och klarar inte av långa stunder i sällskap av andra personer och har svårt att föra en djupare konversation. Min mamma och hennes nya man försökte att få nya barn men fick upprepade missfall från att jag var i tolvårsåldern tills att jag var runt 16-17 år gammal. Detta resulterade i att båda blev deprimerade, min mamma grät dagligen och hade svårt att se mig och min syster och ibland orkade hon inte ordna så att det fanns mat på bordet.</i>
lithionit	<i>Kan inte ha kontakt med henne [modern] för hon är väldigt psykisk störd; adhd, borderline, narcissistisk ps och halvt alkoholiserad (hon har ej fått hjälp inom psykiatri för i hennes värld är hon perfekt och det är alla andra som är sjuka) min terapeut tycker att det ovanstående är mer än troligt att hon har.</i>
Offtheroad	<i>Gissar på borderline för hennes [moderns] del då hennes beteende var ett skolexempel på det.</i>
Tess	<i>Han [Pappa] har också varit deprimerad ett antal gånger och fått medicin mot detta. [...] Jag vet inte om pappa är psykiskt sjuk, jag tror inte det egentligen, men finns det ingen anledning till att han misshandlar mig psykiskt så som han gör?</i>

Det framkommer inte alltid om föräldern har fått en diagnos för sin psykiska ohälsa, eller om det endast är barnets tolkningar av situationer som lett till att föräldern uppfattas som deprimerad, alkoholiserad eller borderline. Att det i många situationer förekommer psykiska problem hos förövaren i samband med barnmisshandel kan alltså vara barnets tolkning – ett resultat av att barnet har sökt en förklaring till föräldrarnas beteende.

Speciellt alkoholproblem verkar vara förekommande bland förövarna: Mickan, 123, barndom och lithionit skriver alla hur deras förövare missbrukade alkohol, och i flera av dessa fall var den missbrukande föräldern den enda närvarande förälder. Litteraturen lyfter även fram missbrukarproblem hos föräldrar som en riskfaktor för barnmisshandel, vilket får stöd av resultaten (Maguire-Jack et al, 2018).

Genom att kartlägga förövare i samband med barnmisshandel är det möjligt att notera eventuella riskfaktorer, för att kunna tillämpa primär prevention och förebygga andra fall av barnmisshandel innan den inleds (Berger 2017). Det är dock viktigt att komma ihåg att även om en förälder uppfyller alla riskfaktorer behöver detta inte betyda att barnmisshandel förekommer, och att barnmisshandel kan förekomma utan att några riskfaktorer uppfylls.

3.2 Reaktionen i omgivningen

En del av de utsatta barnen hade försökt berätta om situationen för sin omgivning, men med varierande resultat. I de fall där barnet var utsatt av endast en förälder var det ofta den andra föräldern barnet först har anförtrott sig åt, men sällan med önskvärd respons. Flera beskrev istället hur den anförtrodda föräldern tar förövarens parti. Det finns även flera fall där den vuxne nu misstänker att den andra föräldern eller andra släktingar visste vad som pågick i barndomen trots att inget sades, men inte heller dessa situationer ledde till att situationen togs tag i och förbättrades för barnet.

Tabell 3.

Sammanställning av omgivningens reaktioner

Mickan	<i>I dagsläget har jag endast kontakt med en syster, inga andra familjemedlemmar, då de visat rätt tydligt under min uppväxt att de inte bryr sig om hur jag mår</i>
Axelia	<i>Mamma visste om misshandeln då vi ibland kom hem med blåmärken, men gjorde aldrig något åt saken. Hon har när jag frågat varför i vuxen ålder sagt att hon var rädd att förlora vårdnaden om oss om hon förnekade pappas rätt till umgänge med oss. [...] Jag gav mamma ett ultimatum, mammas man eller oss. Hon sa att hon inte kunde välja bort honom.</i>
Tess	<i>Min mamma vet också hur det är med pappa, men ingen utomstående kan förstå när han ljuger eller talar sanning. [...] Jag mår så dåligt men har ingen att prata med och känner att inte socialen tar psykisk misshandel på allvar.</i>

Mickan skriver om hur hon har uppfattat släktingar att ha vetat om misshandeln utan att göra något åt det: de har svikit henne. Det oklara är här om släktingarna verkligen visste om misshandeln eller om det endast från Mickans perspektiv var uppenbart. Eftersom Mickan växte upp med endast en närvarande förälder hade hon inte möjlighet att anförtro sig åt någon annan förälder, och det kan även ha påverkat hur involverade övriga släktingar var i familjen och hur mycket insyn de hade.

Axelia var utsatt både av sin far och av sin styvfar. Hon uppger att modern visste om att fadern misshandlade henne och systemen, men att de ändå skickades dit eftersom modern var

rädd att förlora vårdnaden om hon hade gjort motstånd. Det oklara är då om detta är något modern endast inbillade sig, eller om samhället verkligen skulle ha tvivlat på henne. När systrarna därefter blev utsatta också av styvfadern försökte Axelia få modern att välja mellan barnen och den nya mannen, vilket resulterade i att modern valde den nya mannen. Systrarna stannade trots detta hos modern och styvfadern, och Axelia uppger i efterhand att modern är den enda som alltid har funnits där för henne – även om hon är besviken på att modern valde mannen över barnen har de idag en bra relation:

”Även om min mamma har svikit mig genom att vara passiv och låta männen i hennes liv behandla mig och min syster illa, så har hon alltid varit snäll mot oss själv. Hon är den enda vuxna som alltid har funnits i mitt liv och gett mig och min syster omvårdnad och kärlek och mat på bordet.”

Tess var utsatt av sin far och modern visste om barnmisshandeln, men ändå fortgick situationen. Socialen var även i viss mån insatt i fallet – men Tess upplevde att de inte tog den psykiska misshandeln på allvar. Utöver att vara utsatt av en närstående kan alltså dessa barn drabbas av ignorans från samhällets sida när de i själva verket behöver hjälp, och trots att de har tagit steget och involverat socialen finns det inga garantier på att detta förbättrar situationen.

Få av de utsatta berättar om hur samhället har hanterat det hela. Har den psykiska misshandeln eller försummelsen noterats av sjukvårdspersonal, lärare eller andra släktingar? Har socialen eller motsvarande varit inkopplade i fallen, och erbjudit barnen stöd? Även om det inte framgår ut texterna är det möjligt, men det är likväl möjligt att hela misshandeln har passerat obemärkt eftersom symptom på psykisk misshandel och försummelse kan vara svårare att notera än symptom på exempelvis fysisk eller sexuell misshandel av barn.

3.3 Direkta konsekvenser

3.3.1 Psykiska problem

Många av reflektionerna inkluderar även direkta psykiska problem, bland annat i form av konstant rädsla och osäkerhet (Berger, 2017, p. 134). Många utsatta börjar med droger och självskadebeteenden, och en del redan som barn (Afifi et al., 2014).

Tabell 4.

Sammanställning av psykiska problem i barndomen och ungdomen

Barnlös	<i>Jag tror inte det går att lära ett barn handskas med känslor om man inte kan handskas med sina egna och det är däri problemet ligger.</i>
Barndom	<i>[Modern] tydde sig till en dotter i taget och hade då denna som en tillfällig favorit något som man lätt kunde sluta att vara, under samma tid var den andra dottern värdelös.</i>
Axelia	<i>Jag minns att min syster var så rädd för pappa att hon bajsade på sig för att hon inte vågade gå förbi hans rum till toaletten</i>
Lithionit	<i>Var alltid rädd för man visste aldrig när helvetet skulle braka lös igen, minsta provokation och hon [modern] kunde tända till</i>
Offtheroad	<i>För jävligt att man blivit så kvaddad känslomässigt av henne [modern]. Har en psykisk beställning på offer eller gärningsman i relationer som jag aldrig verkar bli fri ifrån. Mitt första förhållande var med världens goaste tjej, 18 år var jag och trasigare än en sönderslagen busskur.</i>
Tess	<i>[Pappa] får en att tro att det är man själv det är fel på, att han aldrig gör något fel, och han får en att tillsist fråga sig själv om hur det egentligen är, eftersom att det han säger alltid är rätt, enligt honom. Det är väldigt jobbigt eftersom att allt är mitt fel, att han gör som han gör osv</i>
barndom	<i>Det värsta var nog att hålla allt hemligt. Det var nog en större totyr än allt annat. Jag fick höra att jag inte fick berätta något för då skulle jag hamna hos en familj som verkligen misshandlade och sexuellt utnyttjade mig och att allt skulle stå i min journal så att jag aldrig skulle kunna få ett arbete (var ca 11 år då)</i>

Flera ger otydliga beskrivningar: barnet hade problem med att hantera känslor, barnet var rädd för föräldern eller uppfattade sig som värdelös i förälderns ögon men också att barnet uppfattade sig självt vara den skyldiga i frågan – att själv ha orsakat den psykiska misshandeln eller försummelsen och skadat föräldern.

De direkta psykiska problem som framkommer är osäkerhet och negativa tankar om sig själv, vilket också stöds av tidigare undersökningar (Frederick & Goddard 2010). De utsatta beskriver också kraftig rädsla, Axelia minns hur systemen var ”så rädd för pappa att hon bajsade på sig”, men även andra var rädda för att göra fel så att föräldern skulle brusa upp.

Som en del av den psykiska misshandeln har även en del av barnen skuldbelagts: både Tess och Barndom hade fått höra av föräldern att det var deras fel och att det endast skulle drabba dem själva om de försökte söka hjälp. Barndom berättar hur det enligt modern skulle bli ännu värre att bli omplacerad, eftersom det skulle bli ”hos en familj som verkligen misshandlade

och sexuellt utnyttjade mig”. Detta kan även påverka barnets intentioner att söka hjälp, men även att erkänna hur situationen ser ut när eventuella misstankar frågas upp.

3.3.2 Vuxenroll som barn

Barn som utsätts för psykisk misshandel och försummelse, kan i en del fall tvingas växa upp tidigt och ta en vuxenroll redan som barn. Det stöds även av signaturerna Mickan och Barndom, som skriver hur de har försörjt sin förälder eller på andra sätt känt sig tvungna att agera vuxen redan i låg ålder. Andra signaturer har även berättat om hur de tvingas trösta sina föräldrar efter gräl, själva ta ansvar för att få mat hemma och liknande, även om de inte uttrycker detta som att ha tvingats ta sig an en vuxenroll.

Tabell 5.

Sammanställning av utsagor om att ha varit tvungen att ta en vuxenroll som barn

Mickan	<i>Jag har fått vara vuxen större delen av mitt liv och försörjde min mamma i flera år innan jag fick nog och helt bröt med henne.</i>
Barndom	<i>Hos pappa var man en liten vuxen på grund av sin rädsla för att uppröra och jag önskade inget annat än att slippa åka till honom när han var "frisk" eftersom jag var livrädd för honom</i>

Att som barn tvingas in i en vuxenroll kan vara påfrestande, och är problematiskt eftersom barnet inte alltid är redo att ta det ansvar det innebär. Samtidigt som det är bra att det finns någon i familjen som ser till att det alltid finns mat hemma borde det inte vara barnets ansvar.

3.3.3 Familjemobbning

Familjemobbning, att någon i familjen utsätts för mobbning av de övriga familjemedlemmarna, kan även förekomma i kombination med psykisk misshandel eller försummelse. Bland de undersökta inläggen är det endast signaturen mitten-av-fem som skriver något om detta:

“[Jag var] Mittenbarnet av fem syskon, det var mig dom valde att hata. Blev både fysiskt och psykiskt misshandlad av båda mina föräldrar från det att jag var ett litet barn, till det att jag blev utslängd som 18 åring. Jag trodde att kanske även dom andra syskonen råkade illa ut då jag inte såg, men fick till slut acceptera att det bara var jag.”

Det var alltså endast ett barn i familjen var utsatt, och detta av båda föräldrarna. Det framkommer inte hur de övriga syskonen förhöll sig till det hela, om de agerade i likhet med föräldrarna eller försökte hjälpa det utsatta syskonet. Mitten-av-fem skriver dock om att hoppas att de andra syskonen också varit utsatta eftersom erfarenheten kanske skulle vara lättare om den kunde delas med någon. Generellt sett kan familjemobbning noteras genom att barnet behandlas sämre än övriga familjemedlemmar (Selby, 2008). Barnmisshandeln slutade med att Mitten-av-fem blev utslängd som 18-åring – det var alltså föräldrarna som initierade att deras relation skulle avslutas eller åtminstone dramatiskt förändras.

Övriga som har varit utsatta för barnmisshandel skriver om hur uppbrottet var ett viktigt steg i deras läkande – genom att ta avstånd från föräldrarna kunde barnet börja bygga upp sin självkänsla och arbeta med övriga konsekvenser av uppväxten. När Mitten-av-fem istället blev utslängd påverkar även detta läkningsprocessen – istället för att få styrka ur beslutet att bli självständig, var det ännu en nedtryckning och ännu ett sätt för föräldrarna att signalera att Mitten-av-fem inte var värdig att tas hand om.

3.4 Framtida konsekvenser

3.4.1 Relation med föräldern

Utöver att barnet påverkas när den psykiska misshandeln eller försummelsen sker, påverkas det ännu i vuxen ålder av upplevelsorna under barndomen. Efter att som barn ha varit utsatt för psykisk misshandel har många problem med relationer, både till föräldrarna men även till andra personer (Sheikh, 2018).

Det framgår av inläggen att många av de utsatta har försökt konfrontera förövaren, men utan önskvärt resultat. Flera har även tagit avstånd från sin föröväre och upplever att det har haft en positiv inverkan på deras livskvalitet.

Tabell 6.

Sammanställning av relationen i vuxen ålder

mm	<i>idag har vi ingen kontakt jag försökte konfrontera honom efter mitt första barns födelse men han bara förnekade</i>
mickan	<i>efter att jag sa upp kontakten med större delen av släkten [...] så har jag mått otroligt bra</i>
Aldrig	<i>Har ingen bra relation med henne [modern]</i>

123	<i>Då jag fick kännedom om att han [fadern] dött åkte jag till bårhuset för att kolla på liket och förvissa mig om att det inte var en bluff</i>
Mitten av fem	<i>Jag har konfronterat dom [föräldrarna] flera gånger, min pappa vill inte lyssna, min mamma har gjort sina försök, men så är det samma visa igen efter ett tag, har gett upp dom försöken nu.</i>
Vidsint	<i>För mig var det viktigast att bryta deras beteende. Och det har jag kunnat. [...] Jag försöker ha en någorlunda gränssättande relation till min mamma. Som är en fruktansvärd människa och inte har förtjänat varken barn eller barnbarns närvaro i hennes liv.</i>
Barndom	<i>Jag har kontakt med min mamma då hon trots sin kompetens som mor är en väldigt bra mormor. Min pappa har jag ingen kontakt med. Jag har delvis konfronterat min mamma men hon tar inget ansvar utan säger att hon gjorde så gott hon kunde, dessutom tycker hon att vi barn överdrivit våldet som hon utsatte oss för.</i>
Axelia	<i>[Min styvpappa] har bett om ursäkt genom telefon en gång när jag hotade med att aldrig hälsa på igen om han inte erkände allt han hade gjort. Han blåförnekade allt först, men genom telefonen hörde jag i bakgrunden "jamen säg att jag är ledsen då, Säg förlåt då". Det är den enda ursäkten jag har fått. Pappa har aldrig pratat om det som hände när vi var små.</i>
lithionit	<i>Själv har jag inte haft nån kontakt med min mamma på över 4 år nu.</i>
Offtheroad	<i>Jag bröt kontakten med morsan 2006, inte en dag för tidigt. [...] Men inte har hon gjort nåt fel inte, nej hon har ju gjort allt för mig som hon brukade säga förut när jag försökte reda ut saker och ting.</i>

Som framgår ur tabellen har responsen på konfrontationen inte varit önskvärd – förövaren har förnekat det inträffade eller gett en framtvingad ursäkt. Flera av de utsatta har ingen kontakt längre med förövaren, och menar att det är det bästa sättet att hantera situationen. En del har ändå kunnat upprätthålla en kontakt, exempelvis Barndom, som skriver hur modern är en bra mormor trots att hon inte var en bra mor.

3.4.2 Bilda egen familj

En del av de utsatta har som vuxna valt att inte skaffa egna barn. Orsakerna bakom detta nämns inte desto mera, men eftersom informationen presenteras i samband med historierna om vad de upplevt som barn är det möjligt att det finns ett samband. Litteraturen pekar på sambanden mellan att ha varit utsatt för barnmisshandel och som vuxen misshandla sin partner eller sina barn (Berger 2017, p. 402, pp. 547–548), och det är möjligt att denna rädsla har påverkat beslutet.

Tabell 7.

Sammanställning av tankar kring egna barn

Mickan	<i>Jag väntar mitt första barn till hösten och jag har bestämt mig för att göra allt för att barnet ska få den lyckliga uppväxt jag inte hade.</i>
Aldrig	<i>Mina egna barn är vuxna nu. När de var små, så kunde jag titta på dem och undra hur hon var funtad som kunde misshandla oss så.</i>
123	<i>Har valt att inte skaffa barn och bor ensam då jag trivs bäst så.</i>
Barnlös	<i>den biologiska klockan har inte börjat ticka än och kommer nog inte att börja göra det heller</i>
Mitten av fem	<i>Jag har själv barn och lever med samma man som är pappa till alla. Jag som är uppväxt med känslan av att vara oälskad, är tvärtom till min familj, man berättar öppet om sina känslor, kramar och stöder varandra, finns till hands och även om man gjort något dumt, så vågar man ringa hem och berätta det om man behöver hjälp och vi ställer alltid upp.</i>
Vidsint	<i>Jag är 33 år anser mig vara en närvarande, validerande och fin mamma.</i>
Barndom	<i>Jag kan se min barndom som en stor erfarenhet och om inte annat vet jag hur jag inte vill vara mot mina barn.</i>
Axelia	<i>Jag tänker aldrig behandla mina barn så som jag själv har blivit behandlad.</i>

Bland de utsatta framgår två tydliga indelningar: dels de som valt att inte skaffa egna barn, och dels de som valt att skaffa egna barn för att kunna vara en bättre förälder än de själva har haft. Medan 123 och barnlös har valt att låta bli och är nöjda med sitt val, framgår det inte om valet har påverkats av den psykiska misshandel eller försummelse de var utsatta för som barn. Mickan, mitten-av-fem, barndom och Axelia skriver tydligt om intentionen att vara en bättre mamma än de har haft, medan de övriga tänker tillbaka på hur de har varit som förälder och konstaterar att de har varit bättre förälder än de haft, Aldrig konstaterat även svårigheter att förstå sin mors agerande.

Det finns dock indikationer på att barn vars föräldrar ha varit utsatta för barnmisshandel har högre risk att drabbas av psykiska sjukdomar (Plant et al., 2017). De utsatta barnen har även förhöjd risk, men risken är alltså något som kan drabba även framtida generationer. Undersökningar visar även att utsatta löper större risk att bli förövare (Berger, 2017).

3.4.3 Psykiska problem

Många rapporterar även psykiska problem och missbruk i samband med att de berättar om den psykiska misshandel och/eller försummelse de var utsatta för som barn. De psykiska problemen är allt från osäkerhet och rädsla, till depressioner och beroenden.

Tabell 8.

Sammanställning av uttryck för psykiska problem hos barnen

mickan	<i>Jag har gått igenom djupa depressioner, ätstörningar och varit tablettberoende i flera år</i>
Barnlös	<i>För mig har det tagit så många år då jag kämpat med mig själv, insett att något var fel och hur känslomässigt skadad jag blev. Jag tror inte det går att lära ett barn handskas med känslor om man inte kan handskas med sina egna och det är däri problemet ligger.</i>
Vidsint	<i>Men jag är oerhört skadad inuti. Och eftersom ingen tar ansvar för vad de har gjort, fortsätter misshandeln i mitt huvud dagligen.</i>
Offtheroad	<i>För jävligt att man blivit så kvaddad känslomässigt av henne [modern]. Har en psykisk beställning på offer eller gärningsman i relationer som jag aldrig verkar bli fri ifrån. [...] Efter det blev jag drogfri och har så varit i över fem år.</i>
Tess	<i>Jag mår så dåligt men har ingen att prata med och känner att inte socialen tar psykisk misshandel på allvar, jag mår dåligt av det och vad pappa har gjort/gör mot mig har och kommer att lämna ärr både på insidan och utsidan. Jag känner mig ensam och vilsen i det här</i>

Flera av de utsatta skriver endast att de mår och har mått dåligt och inget om eventuella depressioner eller andra psykiska problem. Det är även tydligt att Tess som inte har samma tidsmässiga avstånd till misshandeln inte har fått samma stöd: Hon inte kunnat söka hjälp ännu. Gemensamt för de utsatta barnen är ändå att den psykiska misshandeln och försummelsen har tårt på dem – även om de har uppsökt terapi och det är tiotals år sedan barnmisshandeln tog slut finns det ännu starka negativa känslor kring upplevelsen.

Vissa av inlägget, exempelvis av Vidsint visar hur de psykiska problemen ännu kvarstår långt efter att misshandeln har tagit slut. Alla verkar säkra på att deras psykiska problem är ett resultat av vad de var utsatta för som barn. Både Mickan och offtheroad nämner även problem med missbruk i form av tabletter och droger som ett resultat av uppväxten.

3.5 Utsatta för flera typer av barnmisshandel

En del har utsatts inte endast för en typ av barnmisshandel, d.v.s. psykisk misshandel eller försummelse, utan antingen båda dessa eller endera i kombination med fysisk- eller sexuell misshandel.

Tabell 9.

Sammanställning av utsatthet för olika typer av barnmisshandel

123	<i>Utsattes av min alkoholiserade far för psykisk och fysisk misshandel samt sexuella övergrepp.</i>
Mitten av fem	<i>Blev både fysiskt och psykiskt misshandlad av båda mina föräldrar från det att jag var ett litet barn, till det att jag blev utslängd som 18 åring.</i>
Vidsint	<i>Min mamma misshandlade mig svårt både psykiskt och fysiskt, min pappa misshandlade mig emotionellt och förnekade mig honom.</i>
Barndom	<i>[Modern] blev väldigt ofta besviken på oss. Man skulle vara "osyldig" på någotvis. Ibland på ett nästan religiöst sätt. Hela barndomen berättade hon hur jobbiga vi var i jämförelse med andras barn, att vi var speciellt påfrestande. När hon slog oss fick vi trösta henne efteråt. När pappa försökte ta självmord fick vi höra att det var för att han inte älskade oss tillräckligt mycket för att leva [...] Det finns anmälningar om sexuellt utnyttjande när jag och min syster var 3-5 år men det är inget jag kan komma ihåg, men det skulle kunna förklara mycket av mitt beteende kring min pappa.</i>
Axelia	<i>[Pappa] kunde slå oss för att vi inte åt upp all maten, för att kritfärgen hamnade utanför pappret eller för att vi inte var tillräckligt tysta. Jag gjorde vad jag kunde för att skydda min lillasyster, men oftast resulterade det bara i att jag skulle stå och titta på när hon blev slagen för att jag skulle "lära mig hur det går". Jag minns att min syster var så rädd för pappa att hon bajsade på sig för att hon inte vågade gå förbi hans rum till toaletten, den gången la han hennes huvud mot badkarskanten och slog med handen över. [...] [Vår styvpappa] började misshandla mig och min syster psykiskt. Vi blev kontrollerade, han var "mannen i huset" och vi skulle lära oss att lyda. Bråken var intensiva, ibland skrek han saker som att det hade varit bättre om vi inte fanns och att vi inte var välkomna att bo i hans hus. Ofta försökte han vända mig och min syster mot varandra. Mamma ingrep ibland men inte alltid, många gånger försvarade hon istället hans beteende. En gång sparkade han mig, det är enda gången han gjorde illa mig fysiskt.</i>

Det är alltså endast en del av barn utsatta för psykisk misshandel som också uppger att de har varit utsatta för andra typer av misshandel. När det gäller åtgärder för att förebygga och behandla utsatta barn spelar typen av barnmisshandel dock liten roll – det viktiga är att misshandeln anmäls, familjen får terapi och att barn eventuellt omplaceras (Keenan & Campbell, 2015). Undersökningar poängterar även att det viktiga är att något görs för att det hela ska upphöra – det är sedan av mindre vikt vad som görs (Chaffin & Friedrich, 2004).

Barnmisshandel kräver att barn är utsatta endast för en typ av misshandel, och behöver då hjälp. Barn som är utsatta för flera typer av misshandel är mer utsatta, och behöver därför mera hjälp.

3.6 Svåra minnen

En del av de vuxna som varit utsatta har även märkt att de har svårt att tänka på och minnas sin barndom. Signaturen barndom är den som skriver om det tydligast:

”Jag fattas mycket av min barndom i minnen. Många minnen har psykologer sagt är bortträngda för att det är lättast så. Det finns anmälningar om sexuellt utnyttjande när jag och min syster var 3-5 år men det är inget jag kan komma ihåg, men det skulle kunna förklara mycket av mitt beteende kring min pappa. Min syster säger att hon ibland får minnen som dyker upp men jag tror inte att bortträngda minnen ger en exakt bild, ett minne kan så lätt ändras.”

Även om Barndom minns en stor del av vad hon och hennes syster gick genom som barn, finns det alltså anledning att misstänka att mera har hänt. Barndom skriver även om hur minnen lätt kan ändras, och det är alltså möjligt inte endast att minnen saknas utan även att minnen har kommit till, skapats trots att den verkliga händelsen inte har ägt rum.

Barndom skriver om hur psykologer har sagt att hjärnan kan ha förträngt traumatiska minnen – vilket gäller alla deltagare i undersökningen. Många minnen de berättar kan vara konstruerade i efterhand, och många värre minnen kan vara förträngda som ett resultat av en skyddsmekanism. Barn har också svårare än vuxna att avgöra skillnaden mellan egna minnen och berättelser, vilket kan förvränga deras minnesbilder (Granhag, 2010, p. 123).

4. Diskussion

4.1 Sammanfattning av resultaten

Att som barn ha varit utsatt för psykisk misshandel eller försummelse har en stor inverkan på övriga områden i livet, bland annat i form av psykiska problem både under uppväxten men även som vuxen. Det finns även samband mellan psykisk misshandel eller försummelse som barn och att som vuxen ha problem i andra relationer, och för många påverkas även den egna familjebildningen.

Orsakerna bakom barnmisshandel är oklara, men det finns ett antal riskfaktorer som har samband med ökad förekomst av barnmisshandel. Dessa är bland annat föräldrars mentala ohälsa och familjens utsatthet i samhället: om familjen har ekonomiska problem, föräldrarna är arbetslösa eller missbrukare (Maguire-Jack et al., 2018). Utsattheten i samhället kan även uppstå genom att familjens sociala skyddsnätverk är undermåligt. En riskfaktor är även föräldrarnas egen uppväxt, om de i sin tur har varit utsatta för barnmisshandel (Anderson et al., 2018). Genom att notera riskfaktorerna är det möjligt att tidigt ge extra stöd där det kan behövas, och på så sätt förebygga barnmisshandel. När de familjer som har en eller flera riskfaktorer noteras och erbjuds stöd kan riskfaktorernas inflytande minska, genom att familjen exempelvis får bättre skyddsnätverk, och genom att förebygga barnmisshandel så den inte uppstår alls eller endast i mindre grad behövs mindre behandling och barn får en tryggare uppväxt (Ayerle et al., 2012).

Behandling när barnmisshandel har skett inkluderar ofta terapi. Både föräldrar och barn får stöd och hjälp, och vid behov kan barnet få sjukvård eller till och med omplaceras (Harr, Fairchild & Souza, 2008; Keenan & Campbell, 2015). En stor del av barnmisshandeln noteras inte när den sker, vilket innebär att behandlingen uteblir och det blir barnets egna ansvar att söka den hjälp som behövs senare i livet (Read, Sampson & Critchley, 2016).

Vuxna, som har varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn, känner sig ofta svikna. Dels har föräldrarna svikit dem som inte har tagit hand om dem på rätt sätt, men även samhället och andra vuxna i omgivningen eftersom de i många fall har ignorerat det skedda. Barnet upplever ofta att omgivningen måste ha vetat om misshandeln, speciellt vuxna i den nära omgivningen, men att dessa inte har agerat på rätt sätt. Detta speciellt i de fall där en förälder har varit förövare och barnet har anförtrott sig den andra föräldern, som har valt att inte göra något åt situationen.

Många utsatta har försökt konfrontera sin förövare utan framgång. De flesta i undersökningen som har varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn har senare gått i terapi för att hantera sin barndom, och upplever i många fall att det har hjälpt

dem bygga upp en självkänsla och skapa ett bra liv som vuxen. Detta visar behovet av behandling efter barnmisshandel, och när samhället inte ansvarar för barnets behandling är det i många fall barnets egna ansvar att skaffa behandling.

Psykiska problem är vanligt förekommande bland de vuxna som varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn (Afifi et al., 2016). Det finns även indikationer på att psykiska problem är vanligare i denna grupp än i övriga befolkningen. Problemen kan vara i form av depressioner, ångest och missbruk. Många rapporterar även problem med relationer, vilket kan vara relaterad till den psykiska misshandel som tog plats i barndomen.

Relationen mellan den vuxna som i barndomen varit utsatt för psykisk misshandel eller försummelse och dennas förövare är i många fall icke-existerande. Flera av barnen har valt att avsluta kontakten och upplever att detta har gjort deras liv bättre. Många har även konfronterat sin förövare, men utan att få önskat resultat. I en del fall finns det dock en relation mellan barnet och förövaren som fungerar – men även om båda har gått vidare har barnet inte glömt och är ännu i vuxen ålder rädd för att lita på den tidigare förövaren. Vissa menar även att relationen är bättre när de båda är vuxna, och att föräldrarna är bra som mor- och farföräldrar även om de var dåliga föräldrar.

Något som flera av de tidigare utsatta barnen poängterar är en önskan att förstå föräldern och hur den kunde behandla sitt barn som de gjorde och utsätta dem för barnmisshandeln. De tidigare utsatta barnen poängterar även hur viktigt det är för dem att ge egna barn den trygga och lyckliga uppväxt de själva inte fick.

Att ha varit utsatt för barnmisshandel innebär ofta ökad risk att själv misshandla sina barn eller sin partner, till skillnad från vad de vuxna själva rapporterar. Det finns dock en risk att deras starka önskan att vara bra föräldrar i slutändan har en negativ inverkan på deras föräldraskap, att även om tanken är god blir resultatet fel.

4.2 Undersökningens implikationer

Resultaten av undersökningen stöder långt tidigare resultat. Det finns riskfaktorer som är ofta förekommande hos familjer där barnmisshandel förekommer, och genom att notera dessa är det möjligt att motarbeta barnmisshandel genom förebyggande åtgärder.

Baserat på undersökningen har de vuxna som i barndomen varit utsatta för barnmisshandel fortfarande starka känslor kring detta. De undrar varför de blev misshandlade, och upplever att det har haft en negativ inverkan på deras liv – även deras vuxna liv har blivit svårare till följd av barndomen.

Det visar även hur viktigt det är att behandla barnmisshandel – även om inte all misshandel går att undvika genom förebyggande åtgärder är det möjligt att i efterhand försöka minimera

effekterna av den. Eftersom en del barnmisshandel förekommer utan att riskfaktorerna uppfylls finns det fortsättningsvis behov av både förebyggande åtgärder men även åtgärder att ta till när misshandeln har skett.

Undersökningen visar att det inte finns några tydliga skillnader i vem som är förövare vid psykisk misshandel eller försummelse av barn – barnen hade varit utsatta av en eller båda föräldrarna, i enstaka fall av en styvförälder. Förövaren led i en del, men inte alla, fall av psykisk ohälsa – enligt barnens tolkningar var det vanligtvis problem med missbruk, speciellt alkohol, men i en del fall även depressioner och personlighetsstörningar.

Så gott som alla deltagare i undersökningen upplevde sig ha fått för lite stöd av omgivningen. I de familjer med två föräldrar varav en var förövare hade barnen mycket sällan fått stöd ens av den andra föräldern, utan istället hade förövaren fått sympatierna. En del av de utsatta hade även sökt hjälp av socialen och yttre instanser, även om detta var ovanligt i undersökningen. De som ändå hade sökt sig dessa vägar upplevde dock att psykisk misshandel inte togs på tillräckligt allvar, jämfört med exempelvis de andra typerna av barnmisshandel: fysisk eller sexuell.

Det finns därför skäl för samhället att satsa mera resurser på att behandla barnmisshandel, både förebyggande åtgärder som ger stöd åt individer som riskerar att bli förövare men även åtgärder att ta till när misshandeln har skett – stöd åt utsatta barn som minskar både direkta och framtida negativa effekter.

En stor del av barnmisshandeln förblir onoterad och därmed obehandlad trots att undersökningar visar att samhället har blivit bättre på att notera och behandla dessa (Read et al., 2016). Speciellt försummelse hade noterats endast i hälften av fallen, och behandling var överlag relevant i endast 25 % av undersökta fall. Det innebär att det ännu finns utrymme för förbättringar – både när det gäller att notera barnmisshandel, eftersom detta är avgörande för att misshandeln senare ska behandlas, men även när det gäller relevant behandling. Chaffin och Friedrich (2004) noterade att det viktiga var att något gjordes, inte vad som gjordes, men ju bättre behandlingen är desto bättre blir livet för det utsatta barnet.

4.3 Undersökningens begränsningar

En viktig begränsning i undersökningen är materialet. Undersökningen bygger på vad vuxna har berättat om sin barndom i öppna forum. Materialet är därmed inte generaliserbart, varken för populationen som helhet eller för gruppen vuxna som har varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn. Informationen är vad de själva har valt att berätta och är baserad på egna upplevelser – det är alltså möjligt att de har dragit slutsatser på felaktiga tolkningar av situationer. Exempelvis gällande förövarens psykiska ohälsa – det framkommer

inte om förövaren verkligen har fått den diagnos barnet anger, eller om barnet endast har skapat ett sådant minne.

En annan begränsning i undersökningen är att materialet är baserat på tolv vuxnas berättelser – det är alltså en begränsad grupp. Eftersom forumen är svenska är det sannolikt att de flesta antingen är upp vuxna i Sverige eller har en väldigt stark koppling dit – materialet har alltså endast begränsad information om individer i andra miljöer.

Undersökningen fokuserat på vuxnas upplevelser av att ha varit utsatta som barn, vilket innebär att en viss tid har passerat mellan händelserna och berättelsen. Tid i sin tur kan påverka minnen, och informationen är därför inte alltid helt tillförlitlig. Som även framgår i undersökningar har psykologer sagt åt en del som sökt hjälp för barnmisshandel att minnen kan vara förtryckta för att skydda den egna hälsan. Eftersom det i en del av fallen är lång tid som har passerat sedan händelserna försvårar detta ytterligare möjligheterna att dra slutsatser: Även samhället har utvecklats under denna tid och uppgifterna kan därför vara föråldrade.

4.4 Förslag till fortsatt forskning

Fortsatt forskning inom området skulle kunna undersöka en större grupp, och även utöka kontexten att gälla andra tidsrymder och miljöer. Genom detta skulle informationen bli mera generaliserbar, och flera slutsatser kunna dras. Det skulle då också vara lättare att säkerställa vilka åtgärder som skulle vara bäst att ta till – både för att förebygga misshandeln men även för att behandla den.

Det är trots allt ett svårt ämne, men eftersom det fortsättningsvis är förekommande i samhället trots lagstiftning om motsatsen behöver det tas upp. Även om det kan vara känsligt att ge extra stöd i förebyggande syfte, speciellt för de som ska ta emot stödet, finns det uppenbarligen orsaker att göra det.

Undersökningar riktade mot utsatta barn skulle även kunna fokusera på direkta effekter av barnmisshandeln. Eftersom de vuxnas minnen av sin barndom kan vara otydliga och påverkade av tid, är en undersökning baserad på vuxna bättre för att ta reda på långsiktiga konsekvenser medan undersökningar baserade på barn kan rapportera de direkta konsekvenserna utan att minnena är påverkade av tidsfaktorn.

Fortsatt forskning kunde även rikta in sig på hur vuxna som har varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse tar sig an föräldrarollen. Undersökningen visar att det för de utsatta är viktigt att ta avstånd från barnmisshandeln och vara bättre föräldrar än de själva hade – men hur lyckas detta i praktiken? Motsvarar tolkningen av den egna föräldrarollen verkligheten, eller kan önskan att ge barnen den perfekta barndomen leda till motsatsen och

de psykiska problem som noterats hos barn till vuxna som varit utsatta för psykisk misshandel eller försummelse som barn (Plant et al., 2017)?

Ett annat område som kräver mera forskning är behandling av barn utsatta för psykisk misshandel eller försummelse. Dels behövs forskning som leder till att en ännu större andel av misshandeln noteras, och därmed kan behandlas, och dels behövs forskning kring hur behandlingen ska ske. Enligt undersökningen har de utsatta barnen inte fått hjälp som barn, när den verkligen skulle ha behövts. Genom utökad forskning kring varningstecken för och symptom på förekomst av barnmisshandel kan den i större mån noteras, vilket redan märks i samhället (Read et al., 2016).

Förövare till psykisk misshandel eller försummelse av barn är även en grupp som det kunde vara givande att forska mer om. Denna forskning behöver inte enbart fokusera på riskfaktorer som gör förekomsten av barnmisshandel mera trolig, utan även på beteendet och processerna inom förövaren när misshandeln sker. Flera av de utsatta har i undersökningen funderat över hur föräldrarna kunde behandla dem som de gjorde, och forskning kunde göras för att erbjuda svar på detta. Resultaten skulle därmed inte enbart hjälpa vetenskapen, utan även både förövares och offers behandling.

Ett annat alternativ för fortsatt forskning vore att göra en motsvarande undersökning men där mindre tid har förflutit mellan händelserna och forskningen. Detta skulle dels kunna användas för att undersöka om samhället har blivit bättre på att notera och behandla barnmisshandel genom att jämföra med den tidigare undersökningen, men även för att ge en bild av hur situationen ser ut idag.

Referenser

- Afifi, T. O., MacMillan, H. L., Boyle, M., Taillieu, T., Cheung, K., & Sareen, J. (2014). Child abuse and mental disorders in Canada. *CMAJ, 186*, 324–332, doi: 10.1503/cmaj.131792.
- Afifi, T. O., MacMillan, H. L., Taillieu, T., Turner, S., Cheung, K., Sareen, J. & Boyle, M. H. (2016). Individual- and relationship-level factors related to better mental health outcomes following child abuse: Results from a nationally representative Canadian sample. *The Canadian Journal of Psychiatry, 61*, 776–788, doi: 10.1177/0706743716651832.
- Anderson, R. E., Edwards, L., Silver, K. E., & Johnson, D. M. (2018). Intergenerational transmission of child abuse: Predictors of child abuse potential among racially diverse women residing in domestic violence shelters. *Child Abuse & Neglect, 85*, 80–90 doi: 10.1016/j.chiabu.2018.08.004
- Ayerle, G. M., Makowsky, K., & Schücking, B. A. (2012). Key role in the prevention of child neglect and abuse in Germany: Continuous care by qualified family midwives. *Midwifery, 28*, 4, 529–537. doi:10.1016/j.midw.2011.05.009
- Barnskyddslag 417/2007*. <http://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Berger, K. S. (2017). *The developing person through the life span*. 10th edition. New York: Worth.
- Boppana, S. & Rodriguez, C. M., (2017). Mediators between parenting history and expected at-risk parenting: Role of conformity, coping, and attitudes. *Journal of Child and Family Studies, 26*, 3237–3245. doi: 10.1007/s10826-017-0812-7
- Breyer, R. J. & MacPhee, D. (2015). Community characteristics, conservative ideology, and child abuse rates. *Child Abuse & Neglect, 41*, 126–135. doi: 10.1016/j.chiabu.2014.11.019
- Briere, J., Runtz, M., Eadie, E., Bigras, N. & Godbout, N. (2017). Disengaged parenting: Structural equation modeling with child abuse, insecure attachment, and adult symptomatology. *Child Abuse & Neglect, 67*, 260–270. doi: 10.1016/j.chiabu.2017.02.036
- Brodsky, BS. & Stanley B. (2008). Adverse childhood experiences and suicidal behavior. *Psychiatric Clinics of North America, 31*, 223–235. doi: 10.1016/j.psc.2008.02.002

- Chaffin, M., & Friedrich, B. (2004). Evidence-based treatments in child abuse and neglect. *Children and Youth Services Review*, *26*, 1097–1113. doi: 10.1016/j.childyouth.2004.08.008.
- Coates, E. E., Dinger, T., Donovan, M., & Phares, V. (2013). Adult psychological distress and self-worth following child verbal abuse. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, *22*, 394–407. doi: 10.1080/10926771.2013.775981
- Costacurta, M., Benavoli, D., Arcudi, G., & Docimo, R. (2015). Oral and dental signs of child abuse and neglect. *Oral Implantol (Rome)*, *8*, 68–73. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4969728/>
- Currie, J. & Widom, C. S. (2010). Long-term consequences of child abuse and neglect on adult economic well-being. *Child Maltreatment*, *15*, 111–120. doi: 10.1177/1077559509355316
- Dursun, O. B., Sener, M. T., Esin, I. S., Ançi, Y., & Sapmaz, S. Y. (2014). Does working with child abuse cases affect professionals' parenting and the psychological well-being of their children? *Journal of Trauma & Dissociation*, *15*, 557–571. doi: 10.1080/15299732.2014.912713
- Euser, E. M., van IJzendoorn, M. H., Prinzie, P., & Bakermans-Kranenburg, M.J. (2010). Prevalence of child maltreatment in the Netherlands. *Child Maltreatment*, *15*, 5–17 doi: 10.1177/1077559509345904
- Frederick, J. & Goddard, C. (2010). 'School was just a nightmare': Childhood abuse and neglect and school experiences. *Child & Family Social Work*, *15*, 22–30
- Fredlund, C., Svedin, C. G., Priebe, G., Jonsson, L., Wadsby, M. (2017). Self-reported frequency of sex as self-injury (SASI) in a national study of Swedish adolescents and association to sociodemographic factors, sexual behaviors, abuse and mental health, *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, *11*:9 doi: 10.1186/s13034-017-0146-7
- Futterman Collier, A., McClure, F. H., Collier, J., Otto, C., & Polloi, A. (1999). Culture-specific views of child maltreatment and parenting styles in a Pacific-Island community. *Child Abuse & Neglect*, *23*, 3, 229–244. doi: 10.1016/S0145-2134(98)00129-XG
- Harr, C., Fairchild, S. & Souza, L. (2008). International models of hospital interdisciplinary teams for the identification, assessment, and treatment of child abuse. *Social Work in Health Care*, *46*, 1–16. doi:10.1300/J010v46n04_01

- Granhag, P. (2010). *Forensic psychology in context*. Cullompton, UK: Willan
- Harris, J. & White, V. (2013). *A dictionary of social work and social care* – (1 ed). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Herrenkohl, T. I., Jung, H., Klika, J. B., Mason, W. A., Brown, E. C., Leeb, R. T., & Herrenkohl, R. C. (2016). Mediating and moderating effects of social support in the study of child abuse and adult physical and mental health. *American Journal of Orthopsychiatry*, 86, 573–583. doi:10.1037/ort0000136
- Hildyard, K. & Wolfe, D. (2002). Child neglect: developmental issues and outcomes. *Child Abuse & Neglect*, 26, 679–695. doi: 10.1016/S0145-2134(02)00341-1
- Hwang, P., Lundberg, I. & Smedler, A. (2012). *Grunderna i vår tids psykologi*. Stockholm: Natur & Kultur
- Keenan, H. T., & Campbell, K. A. (2015). Three models of child abuse consultations: A qualitative study of inpatient child abuse consultation notes. *Child Abuse & Neglect*, 43, 53–60. doi: 10.1016/j.chiabu.2014.11.009.
- Kjellberg, A. & Sörqvist, P., (2011). *Experimentell metodik för beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur
- van der Kooij, I. W., Nieuwendam, J., Bipat, S., Boer, F. Lindauer, R. J. L., & Graafsma, T. L. G., (2015). A national study on the prevalence of child abuse and neglect in Suriname. *Child Abuse & Neglect*, 47, 153–161. doi: 10.1016/j.chiabu.2015.03.019
- Lackner, J. M., Gudlesk, G. D., & Blanchard, E. B., (2004). Beyond abuse: The association among parenting style, abdominal pain, and somatization in IBS patients. *Behaviour Research and Therapy*, 42, 41-56. doi: 10.1016/S0005-7967(03)00069-X
- Lindberg, T., Sjöberg, R. L., & Memon, A. (2013). Misreporting signs of child abuse: The role of decision-making and outcome information. *Scandinavian Journal of Psychology*, 55, 1–9. doi: 10.1111/sjop.12096
- Louwers, E., Korfage, I., Affourtit, M., Scheewe, D., van de Merwe, M., Vooijs-Moulaert, A., van den Elzen, A., Jongejan, M., Ruige, M., Manaï, B., Looman, C., Bosschaart, A., Teeuw, A., Moll, H., & de Koning, H. (2012). Effects of systematic screening and detection of child abuse in emergency departments. *Pediatrics*, 130, 457–464. doi: 10.1542/peds.2011-3527

- Maguire-Jack, K., Negash, T., & Steinman, K. J. (2018). Child maltreatment prevention strategies and needs. *Journal of Child and Family Studies*, 27, 3572–3584. doi: 10.1007/s10826-018-1179-0
- May-Chahal, C. & Cawson, P. (2005). Measuring child maltreatment in the United Kingdom: A study of the prevalence of child abuse and neglect. *Child Abuse & Neglect*, 29, 969–984.
- van Miert, C. (2015). Dealing to child neglect. *Kai Tiaki Nursing New Zealand*, 21, 32–33. <https://hkr.summon.serialssolutions.com/2.0.0/link?t=1539282451112>
- Pan, W., Feng, B., Wingate, V. S. (2017). What you say is what you get: how self-disclosure in support seeking affects language use in support provision in online support forums. *Journal of Language and Social Psychology*, 37, 3–27, doi: 10.1177/0261927X17706983
- Plant, D. T., Pawlby, S., Pariante, C. M. & Jones, F. W. (2017). When one childhood meets another – maternal childhood trauma and offspring child psychopathology: A systematic review. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 23, 483–500, doi: 10.1177/1359104517742186
- Radford, L., Corral, S., Bradley, C., & Fisher, H. L. (2013). The prevalence and impact of child maltreatment and other types of victimization in the UK: Findings from a population survey of caregivers, children and young people and young adults. *Child Abuse & Neglect*, 37, 801–813. doi: 10.1016/j.chiabu.2013.02.004
- Read, J., Sampson, M. & Critchley, C. (2016). Are mental health services getting better at responding to abuse, assault and neglect? *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 134, 287–294. doi: 10.1111/acps.12552
- Rodriguez, M., Donovanick, M., Crowley, S. (2009). Parenting styles in a cultural context: Observations of “protective parenting” in first-generation Latinos. *Family Process* 48, 195–210. doi: 10.1111/j.1545-5300.2009.01277.x
- Scourfield, J. (2014). Improving work with fathers to prevent child maltreatment: Fathers should be engaged as allies in child abuse and neglect prevention. *Child Abuse & Neglect*, 38, 974–981. doi: 10.1016/j.chiabu.2014.05.002
- Selby, M., (2008). Recognising signs of child abuse and neglect. *Practice Nurse*, 36, 32

- Sheikh, M. A. (2018). Psychological abuse, substance abuse distress, dissatisfaction with friendships, and incident psychiatric problems, *Journal of Psychosomatic Research*, *108*, 78–84, doi: 0.1016/j.jpsychores.2018.03.001
- Spratt, E. G., Back, S. E., Yeatts, S. D., Simpson, A. N., McRae-Clark, A., Moran-Santa Maria, M. M., Price, K. L., Hartwell, K. T., Brady, K. T., (2009). Relationship between Child Abuse and Adult Smoking. *International Journal of Psychiatry in Medicine*, *39*, 417–426, doi: 10.2190/PM.39.4.f
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M. J. & van IJzendoorn, M. H. (2013). The neglect of child neglect: a meta-analytic review of the prevalence of neglect. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, *48*, 345–355. doi: 10.1007/s00127-012-0549-y.
- Takehara, K. Sutoa, M. Kakee, N., Tachibana, Y., & Moria, R (2017). Prenatal and early postnatal depression and child maltreatment among Japanese fathers. *Child Abuse & Neglect*, *70*, 231–239. doi: 10.1016/j.chiabu.2017.06.011
- Tran, N. K., van Berkel, S. R., Ngyuen, H. T., van IJzendoorn, M. H., & Alink, L. R. A. (2018). Changes in the prevalence of child maltreatment in Vietnam over 10 years. *Child Abuse & Neglect*, *80*, 172–182. doi: 10.1016/j.chiabu.2018.03.015
- VanDeMark, N. R., Russell, L. A., O'Keefe, M., Finkelstein, N., Noether, C. D., Gampel, J. C., (2005). Children of mothers with histories of substance abuse, mental illness, and trauma. *Journal of Community Psychology*, *33*, 445–459. doi: 10.1002/jcop.20062.
- Veldwijk, J., Proper, K. I., Hoeven-Mulder, H. B., & Bemelmans, W. JE., (2012). The prevalence of physical, sexual and mental abuse among adolescents and the association with BMI status. *BMC Public Health*, *12*, 840, doi:10.1186/1471-2458-12-840.
- Wiehe, V. R., (2003). Empathy and narcissism in a sample of child abuse perpetrators and a comparison sample of foster parents. *Child Abuse & Neglect*, *27*, 541–555. doi: 10.1016/S0145-2134(03)00034-6
- Wilson, L. C. & Newins, A. R., (2018). The indirect effect of child maltreatment severity on adult PTSD symptoms through anxiety sensitivity. *Journal of Child Sexual Abuse*, *27*, 682–698. doi: 10.1080/10538712.2018.1488333
- Wolfe, D. A. & McIsaac, C., (2011). Distinguishing between poor/dysfunctional parenting and child emotional maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, *35*, 802–813. doi: 10.1016/j.chiabu.2010.12.009